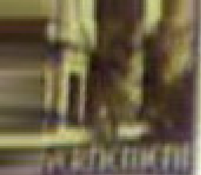

II. ч. 13[illegible]) Пятниця, 19. червня 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-39
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration; Reichsstrasse 34.
Schriftleitung; Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю і за кордоном:
місячно . . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки = 2 зол., 5 чеських корон = 1 зол., 5 слов. кор. = 1 зол.

Договір приязни між Німеччиною і Туреччиною

НОВА ВЕЛИКА ДИПЛЬОМАТИЧНА ПЕРЕМОГА НІМЕЧЧИНИ.

БЕРЛІН, 19. 6. — У середу в годині 21-ій німецький амбасадор ФОН ПАПЕН підписав в АНКАРІ на доручення німецького уряду ДОГОВІР ПРИЯЗНИ МІЖ НІМЕЧЧИНОЮ І ТУРЕЧЧИНОЮ. В імені турецького уряду згаданий договір підписав мін. закорд. справ САРАКОҐЛЮ.

Зміст німецько-турецького договору приязни

БЕРЛІН, 19. 6. — Німецько-турецький договір приязни має такий зміст:

„Німеччина й турецька республика бажають утримувати взаємини між обома державами на підставах **взаємного довіря й щирої приязни.** Тому вони рішили підписати договір із тим, що всі існуючі зобовязання обох держав залишаються в силі. З тією метою іменували своїми представниками: **Канцлер Німеччини** пана амбасадора **Франца фон Папена, — президент турецької республики** пана міністра закордонних справ **Сікрія Саракоґлю.** Вони на підставі їхніх уповажнень підписали такий договір:

Стаття 1:

Німеччина й Туреччина зобовязуються **взаємно шанувати цілість і ненарушність їхньої державної території** і не робити **ніяких заходів,** що зверталися би проти другого партнера договору.

Стаття 2:

Німеччина й Туреччина зобовязуються на майбутнє **по дружньому порозуміватися** в усіх питаннях, які торкаються їх спільних інтересів, щоби шляхом переговорів у таких питаннях дійти до порозуміння.

Стаття 3:

Згаданий договір буде ратифікований і обмін ратифікаційними грамотами відбудеться якнайскорше **в Берліні.**

Договір обовязує від дня підписання і є важний на 10 літ. Оба партнери договору своєчасно порозуміються в справі його продовження. Договір зладили в двох мовах — німецькій і турецькій — в Анкарі 18. 6. 1941 р., при чому оба примірники вважаються оригіналами".

—o—

Велика перемога в Африці

БЕРЛІН, 19. 6. — **Головне Командування Німецьких Збройних Сил** подає:

Спроба ворога при дуже сильній участи панцирних частин перервати наш фронт на єгипетському кордоні та розірвати обруч облоги Тобрука, не вдалася серед незвичайно важких анґлійських втрат, особливо в панцирних возах. Протинаступ німецького африканського корпусу, скріплений італійськими військами, покінчився повною перемогою союзної зброї. Ворога відкинено й він відступає назад. Провід і війська довершили величезних діл у трьохденних важких боях на пустині. Німецьке й італійське летунство причинилося багато до перемоги. Впродовж 17. 6. зістрілено 14 анґлійських літаків і примушено ворога безупинними атаками боєвих і спадних літаків відступити в багатьох місцях.

Підводні човни затопили в північному й середньому Атлянтику 5 ворожих торговельних кораблів загальної містоти **31.933 тон.**

Німецькі ловецькі літаки осягнули також учора підчас повітряних боїв переконливу перемогу над анґлійським летунством. Підчас спроби налетіти на зайняті терени боєвими літаками під сильною охороною ловецьких літаків, зістрілено 21 анґлійських ловецьких літаків, з того 15 типу Герикен, 5 типу Спитфаєр і 1 типу Брюстер. Летунство бомбардувало летовища, становища протилетунської артилерії й портові уладження на півдні й південному сході Анґлії. На схід від Сандерленду спричинено пожежу на великому кораблі-цистерні.

Ворог минулої ночі слабими силами налетів на Західню Німеччину і скинув розривні й запальні бомби, що вбили або ранили кілька цивільних осіб. Матеріяльні шкоди повстали тільки в мешкальних дільницях. Нічні ловецькі літаки й протилетунська артилерія зістрілили два з-поміж атакуючих літаків. У звязку з цим ворог утратив вчора й минулої ночі разом 37 літаків. Пропали 3 німецькі літаки.

Фінляндія покинула Союз Народів

ГЕЛЬСІНКІ, 19. 6. — Фінляндський уряд повідомив парлямент про те, що Фінляндія покинула женевський Союз Народів. Фінляндський уряд пояснює це так: Про становище Фінляндії до Союзу Народів рішає те, що підчас сучасної війни ця установа дійсно припинила свою діяльність за вимком кількох технічних станиць. У 1940 р. і 1941 р. не було загальних зборів Союзу Народів. Також не відбулося і засідання Ради Союзу Народів. У 1940 р. ґенеральний секретар Союзу Народів покинув своє становище і тим самим Союз Народів опинився в стадії розкладу. У звязку з тим фінляндське міністерство закорд. справ закрило в серпні 1940 р. відділ для справ Союзу Народів. Одночасно відкликали фінляндських представників з Женеви. Після такого ходу подій фінляндський уряд зробив те, що з державного бюджету викинули статтю про вкладку Фінляндії для Союзу Народів. Таким чином закінчився всякий звязок Фінляндії зі Союзом Народів.

Дві події

Ми вже раз згадували, що на порозі літа все вирішувались важні питання та діялись важні події.

Останні звідомлення з африканськ. поля бою подають про розгром анґлійських військ під Солюм, скупчених для наступу в напрямі на Тобрук. Цей анґлійський удар мав після прорвання фронту під Солюм відтяжити обложений Тобрук, зглядно, ґрупи військ зпід Тобруку і зпід Солюму мали получитись разом з метою дальшої офензиви на захід. Та все не вдалось, а надії анґлійців на осяги, на піддержання духа, на переломання вічного „пеха", що їх переслідує, пішли внівець.

Після трьох днів завзятої борні, при великих силах з обох боків, переміг славетний німецький африканський корпус разом з італійськими військами. Це черговий розгром анґлійців в Африці, а після норвезької кампанії, Дункерки, Греції і Крети, пятий, вірніше, шостий з черги.

Ославлену вже анґлійську тактику можна найкраще назвати: „За двома зайцями" — ще одно не скінчилось, починається друге: Анґлійці висаджували війська в Греції, не покінчивши в Лібії — дістали тут і там. Тепер, не скінчили в Сирії, почали під Солюм, і вийшов такий же ефект. Цезар сказав би про них, як колись про гельветів: „Гельветі семпер новіс ребус студебант".

Щасливий вчорашній день позначився ще одною подією: підписанням німецько-турецького договору. Нитки цього так дуже важливого порозуміння вже давніше снувались та коли взяти на увагу всі ці некольні ходи анґлійської дипльоматії і її аґентур, стає ясно, як важко було завязати цей останній вузол.

А проте... сталось. Нічого не вдіяли сіті, розставлені з усіх боків на Туреччину, останню ще анґлійську надію, бо тут рішали і почування турецького народу, і його давня приязнь із Німеччиною, з якою доля судила пережити всі радощі перемог у світовій війні та жахливі терпіння після неї.

Молодий німецький філософ Бравн — згинув як старшина у світовій війні — сказав, що „любов до Батьківщини переходить через полк". Також не має більшої приязні як та, що між товаришами зброї. Ніщо так не вяже, як спільні окопи, спільна пролита кров і ці звязки залишаються аж до смерти.

А турки разом з німцями кривавилися колись на побоєвищах, ще живуть у Туреччині ці люди, що колись разом заглядали смерти в вічі — у балканських проваллях, на галицьких ланах, у Мезопотамії, арабській пустині і там над Суезом. Кому і з наших старих УСС. не забється серце на згадку про Потутори, Дикі Лани, Золоту Липу, про турків, німців і цей кривавий змаг за кращу спільну долю.

Нині порядкується Европа. Нині ще раз стискаються цупко руки давніх приятелів: „Добути, або дома не бути!"

Туреччина відчула велику хвилю.

Велепростірне господарство Европи

ТРУДНІ ПОЧАТКИ Й НОВА ІДЕОЛОГІЯ*).

Між безкраєм світового господарства, що в них розпливалася кожна спроба допомоги своєрідним европейським потребам, та між вузькими барієрами митної охорони, що протиставились кожній широкій розвязці, економічна думка шукала виходу в ідеї велепростірного обєднання европейських народніх господарств. Вона мала перед очима декілька прикладів велепростірного господарства і змогу відчути економічну міць таких могутніх організмів. Але в передумовах і в будові тих вповні чи бодай частинно зорганізованих велепросторів є великі різниці в порівнанні до наміченого континентально-европейського, зокрема в ділянці державно - політичного укладу. Під державно - політичним оглядом велепростори бувають однодержавні, коли ввесь простір займає одна тільки держава. Коли ж у межах велепростору кілька чи більше держав, то він збірнодержавний. У першому випадку однодержавности організованість господарського велепростору обхоплена приблизно організацією дотичної держави. Правда, в такій величезній державі, зокрема, коли вона обіймає не один, а багато народів, питання господарської організації куди складніші, ніж у нормальній (щодо простору) державі. Все ж в цьому випадку не виринає засадниче нова й своєрідна проблема. Зате велепростірне господарство збірно-державного типу досі ніде ще не здійснене й ставить організаторів перед зовсім новими й важкими завданнями.

Клясичним прикладом однодержавного велепростірного господарства є Злучені Держави Півн. Америки. Крім природних багатств, тут і населення підприємчиве, і з високою життєвою стопою, і незвичайна тут єдність у господарці та політиці, і одностайність в ідеології та світогляді. Федеративна форма ні трохи не відбирає Злученим Державам ні однодержавного характеру, ні виразности. Через федеративність зверхніх форм однодержавним є й евразійський велепростір Совітського Союзу. Одностайність надає йому одноцільна господарська й соціяльна державна політика. Обидва однодержавні велепростори є одночасно суто континентальні в протилежності до велепросторів океанічного типу.

Британська імперія — це найбільший велепростір світу, але несуцільний, одночасно океанічний. Поодинокі частини розкинені по різних континентах та островах і обєднані лише так довго океанами, доки на них має перевагу англійська фльота. Можна сумніватися, чи тут загалом може бути мова про природний велепростір та чи відмінність положення, географічної приналежности й природньо-географічних умовин не виявляться згодом сильнішими, ніж обєднальні чинники. Вони в першу чергу політичні і не можна уважати британську імперію за однодержавний організм. Надто велику незалежність мають фактично поодинокі домінії і формально надто підкреслений чисто договірний звязок між ними.

В напрямі витворення суцільного велепростірного господарства пішла британська імперія тільки недавно, хоч думки про це й політичні програми виринали вже з початком XX. ст. Порозуміння в Отаві в р. 1932 виявило велику зміну економічних відносин, коли й найбільша прихильниця свобідного міжнародного обміну й світового господарства — Англія звязалася тісніше зі своїми домініями за допомогою преференційних лист. Таким чином повстало велепростірне господарство, відмежоване назовні спільним митним кордоном, а внутрі сперте на доповняльності поодиноких країн. Проте існують митні границі й між Англією та домініями, тільки преференційні, нижчі, в порівнанні з зовнішніми, цебто для інших держав.

До океанічного типу належить також японський велепростір у Сх. Азії. Одначе складові частини цього ще невикінченого комплексу вже згуртовані довкола внутрішнього японського моря. Щораз більша участь областей на суходолі (Корея, Манджу-ко, Внутрішня Монголія) пересуває японський велепростір до типу мішаних, континентально - морських. Сюди, але в іншому відношенні, належать держави з континентальним матірним пнем і з великими посілостями за морем, як ось Франція з Півн. Африкою та з колоніями. На створення велепростірного господарства Франція ніколи поважно не спромоглася, Японія йде в тому напрямі, але перше мусіла б іще збройно обєднати велепростір. Ніодин з тих велепросторів не відповідає наміченому европейському й не може бути для нього зразком.

Питання господарської суцільности европейського велепростору незвичайно ускладнює його збірно-державний характер. Старі національні держави на прадідівських землях не можна порівнювати з британськими домініями на колоніяльній землі. До того домінії дійшли до незалежности щойно недавно. Не можна також порівнювати культ.-світоглядових звязків, що обєднюють англо-саксонський світ, з майже несамовитою силою для суто національно наставлених держав континентальної Европи.

В останніх масіла б витворитись спільна ідеологія, бо тільки вона може обєднати розходження й суперечності. Чисто господарські інтереси бувають надто вузькі й надто звязані з цією чи іншою групою, може й зі шкодою для інших.

Між державами й націями мусить запанувати взаємне довіря, почуття спільноти, деяка протиставність до інших велепросторів, їхньої економічної системи, політики й духовости, зрозуміння тісного обєднання всієї континентальної Европи. Всі такі психологічні основи тривкої спільноти можуть вповні розвинутися щойно на тлі великих подій, що рішають про долю всіх учасників. Але вони можуть назрівати лише в світлі нових ідей та переоцінки вартостей, у даному випадку в ділянці економії та політики. Доки не прийшло до такої переоцінки, европейські велепростірницькі думки, зроджені з біди й слабости, животіли доволі нерішуче й компромісово.

Ці міркування безперечно зовсім правильні. Велепростірне господарство дає низку реальних користей. Передусім поширює межі вільної, безмитної виміни з території окремих держав на ввесь економічно обєднаний велепростір. Відпадає повінь торговельних договорів та вічних їх змін, безліч митних ставок і т. д. Для продукції підприємств відкривається широкий ринок, бережений перед конкуренцією посторонніх країн митними кордонами велепростору. Виплачується вирібництво в великих розмірах, яке нормально дешевше, ніж по менших фабриках. Поміж поодинокими підприємствами і ділянками промисловости настане доцільне розміщення, поділ праці, спеціялізація, взаємна доповняльність, також зосередження, щоб зайво не мати продукції тих самих виробів у різних місцях та щоб не доходило до надпродукції. Відповідні заходи в цьому напрямі та поширення ринків збуту вплинуть на конюнктуру і т. д.

Всі такі аргументи можна б висунути також в імя світового господарства й вільної міжнародної виміни. Як реакція на повоєнні митні переходи і т. п., вони мають багато за собою, але не дають нічого засадниче нового. Переносять тільки систему світового господарства до вужчих меж самої Европи. Як перехідний стан до відновлення всесвітнього господарства — це зовсім раціональне. Тільки сама ця кінцева мета вже не манила ні досяжністю, ні навіть [illegible]тю. Якщо вже не світове господарство, то тим більше не його зменшене видання.

Своєрідніше звучить дальший аргумент у користь велепростірного обєднання, що становище европейської збірноти зміцниться проти інших велепростірних господарств, зокрема при торговельних переговорах. Але й це живцем перейняте із щоденних торгів і суперечок за кожну з безлічі митних ставок у розритій митними кордонами повоєнній Европі.

Важкі економічні проблеми після світової війни не находили розвязки в старій системі господарської та політичної думки. Найкращі на погляд, може самі собою і дійсно раціональні, економічні поради й пляни безсильно розбивалися об опір політики переважної більшости держав. Годі думати про якесь масове отупіння керманичів державної політики повоєнної доби. Очевидно, зайшли основні переміни в життєвих умовинах народів і держав, так що розумні й доцільні для давніших відносин економічні порядки вже не відповідали основним потребам життя й розвитку національних спільнот. Прийшов час на основну перевірку відношення економії до політики, цебто завдання й місця господарства в цілості національного буття. Цю перевірку зробив у Німеччині націонал-соціялізм.

Старий, лібералістичний світогляд ставив господарство, як окрему ділянку, з власною закономірністю. Згідно з клясичними поглядами держава повинна якнайменше втручатися до господарської діяльности. Правда, в новіших часах це траплялося щораз частіше та щораз сильніше, але це вважали за щось все таки виїмкове і майже ненормальне.

На всяких випадок економічна політика держави могла мати тільки одну мету — збільшення продуктивности й піднесення матеріяльного добробуту, отже чисто господарську мету. В переведенні обовязувала в усій ділянці господарства „економічна засада", з якнайменшими коштами досягти якнайбільший господарський вислід, отже якнайвища — в матеріяльнім розумінню — господарність.

Німецький націонал-соціялізм усунув надто свобідну індивідуалістичну господарку та підпорядкував інтереси одиниць оглядам на добро цілости, народньої спільноти. В кермованій господарці держава координує зусилля та ініціятиву господарських одиниць в інтересі тієї цілости, але не тільки в матеріяльнім інтересі.

Здійснення господарських вимог — не самоціль. Господарство є тільки засобом для досягнення вищих цілей: світоглядових, релігійних, етичних, політичних — передусім для забезпечення незалежности й самостійного розвитку. Підпорядкованість господарства політиці не треба розуміти так, що господарські установи є фінансовим джерелом для зміцнення тих чи інших партій або що кожний „політик" має встрявати у господарство й порядкувати фахівцями. В політичному веденні зосереджуються всі потреби й вимоги національного буття й розвитку.

Економічна політика держави має так кермувати господарською діяльністю, щоб відповідно організоване господарство служило вищим і загальнішим цілям нації, зокрема ж забезпеченню її існування та розвитку.

Світова війна доказала Німеччині, що її звязаність із світовим господарством і далекойдуча залежність щодо харчів і сировин не відповідала вимогам забезпечення життя й свободи нації в зудрі з еконо-

*) „К. Вісті" чч. 116, 117, 128 і 129.

мічно вигідніше поставленим противником. Відтіля зворот від міжнародньообмінної системи поділу праці до розрахунку на власні сили, від світового господарства до органічно побудованого на власнім життєвім просторі (Лебенсравм).

Новітнє розуміння автаркії в дусі підпорядкованости чисто господарських моментів вищим, загальнішим цілям та міждержавних господарських взаємин, як лише доповнення власної економії в межах органічно даного велепростору — ось та нова ідеологічна й реальна основа німецьких зусиль за велепростірне господарство континентальної Европи.

(Далі буде).

Р. Димінський.

Два студентські конґреси

Вже сам факт, що після світової війни декілька тисяч нашої молоді студіювало по університетах в західній Европі, був відрадним явищем. В тому часі майже дві третини студентів з Галичини студіювало за границею, а вся університетська молодь була зразково зорганізована і мала всі можливості для правильної доцільної науки. Найзамітнішою подією тодішнього студентського життя за кордоном можна би назвати конґрес українського студентства у Празі між 20. червня і 7. липня 1922 р. Хід конґресу був великим орґанізаційним осягом празької української Академічної Громади. Метою конґресу було скоординувати студентські організації в краю і за кордоном передусім для планової взаємної матеріяльної допомоги та ідейної співпраці. Після довгої підготовчої праці, почав конґрес свої наради 20. червня, офіційне відкриття відбулося 28. червня в приявності представників колишнього українського уряду та делеґатів студентства різних країв і народів з цілого світу. В конґресі взяли участь наші студентські орґанізації з Галичини, Польщі, Німеччини, Чехословаччини, Австрії, Югославії та Румунії. Разом було 98 делеґатів, котрі репрезентували понад 5.000 зорґанізованих студентів. Конґрес відбував свої наради в чеськім студетськім домі на Альбертові. Головою президії конґресу був студент Ігор Федів. Наради делеґатів відбувалися щодня спільно або в різних комісіях, підкомісіях, ґрупах, комітетах. Була це пародія парляменту, з голосуванням, виборами, сецесіями, опозиціями та диспутами. На щастя, конґрес скінчився без розбиття, хоч і вибухли часом кризи. Як всюди, так і в нас, були тоді ідеологічні ґрупи й саме на тому конґресі ці ґрупи мали повне поле для попису при обговоренні плятформи конґресу. Йшло про те, чи конґрес має лише професійний характер, чи має займатися і т. зв. політичними питаннями. Конґрес очевидно займався одним і другим питанням і характеристичне, що за професійністю конґресу стояли і ліві, і праві ґрупи, головно тоді, коли котрась із них висувалася з політичними гаслами. В решті решт професійна плятформа всіх вдоволила і перемогла, так що дня 7. VII. 1922 р. конґрес щасливо закінчив свої наради, сповняючи свої завдання. Тоді то заложено було Центральний Союз Українського Студентства (ЦЕСУС), який став орґанізаційним звязком усіх студентських орґанізацій в краю та за кордоном.

Лише для порівнання і для підчеркнення позитивних сторінок нашого студентства треба згадати про II. конґрес, що відбувся чи мав відбутися цього самого року. Маю на увазі конґрес словянського студентства, який за ініціятивою чехів скликано до Праги на 16.—22. грудня 1922 р. На конґрес явилися представники всіх словянських народів. Українців репрезентувала делеґація 7 членів зі студ. Олесюком як провідником, секретарем конґресу був студ. А. Палій. Метою конґресу було наладнати взаємини всього словянського студентства, принаймні на культурно-професійному полі. Та ця ініціятива чехів не мала успіху, бо конґрес розбився й не міг навіть скласти програми. Безпосередньою причиною розбиття був конфлікт сербів із болгарами. Серби поставили вимогу, щоби болгари підписали заяву, що вони, як словяни, осуджують протисловянську політику болгарських провідників підчас світової війни. Ясно, що болгари такої заяви не могли підписати й словянські делеґати вернулись додому з новою наукою про всесловянські ідеї. Та становище сербів не було єдиною загрозою для конґресу. Росіяни приготовляли на пленуму конґресу заяву проти українців і білорусинів. Але до цього вже не прийшло. Також і полякам ця російська делеґація з повновластями від Червоної Руси не подобалася; при тому на одному з прийнять д-р Крамарж нетактовно спровокував українських делеґатів і вони вийшли із салі з протестом.

Оба конґреси, український та всесловянський, доказують, що наша тодішня студентська молодь, яка студіювала на чужині, вповні була свідома того, як дивиться на неї світ та що на неї нація покладає великі надії. І ця наша молодь своєю працею, ідейністю та національним духом ці надії вповні виправдала.

О. Болестрашицький.

ОБМІН НОТАМИ МІЖ НІМЕЧЧИНОЮ Й ТУРЕЧЧИНОЮ ПРО ГОСПОД. СПРАВИ.

БЕРЛІН, 19. 6. — Одночасно з підписанням німецько-турецького договору приязни уряд Німеччини обмінявся з турецьким урядом такими нотами про господарські взаємини між обома державами:

„З огляду на те, що сьогодні ми щасливо підписали німецько-турецький договір, маю честь повідомити Вашу Ексцеленцію, що мій уряд готовий зміцнювати, поскільки це тільки можливе, господарські взаємини між Німеччиною й Туреччиною. При тому візьметься під увагу існуючі спроможності господарської будови обох держав і підставою тих господарських взаємин стане на користь обох сторін той досвід, який вони зробили у війні. Оба уряди зараз почнуть переговори, щоби по змозі якнайскорше створити трактатові підстави з метою здійснити це порозуміння".

ВАНЧІНВЕЙ У ТОКІО

ТОКІО, 18. 6. — У вівторок прибув до Токіо президент нанкінського уряду Ванчінвей у товаристві 18 осіб, м. ін. кількох міністрів і високих китайських достойників. Його привітали премієр кн. Коное, мін. закорд. справ Матсуока, інші члени уряду й високі військові достойники. В середу мала відбутися авдієнція Ванчінвея в Тено. Це доказ, що Японія рішила підтримувати нанкінський уряд усіма засобами та що всі поголоски про посередництво між Токіо і Чункіном неправдиві. Ванчінвей буде 8 днів у Токіо.

Проф. д-р М. КОРДУБА 8)

Богдан Хмельницький в Белзчині та Холмщині

В понеділок (9. листопада) почалося пересування облягаючого війська. На Янівськім передмісті появилися великі товпи черні під проводом, як у місті здогадувалися, полковника Петра Головацького. Сюди перейшла також частина козаків і обсадила двір. Гетьман закватерувався з північного боку, на фільварку Францішканів. Наступного дня полковник Гладкий зайняв обведений муром двір, т. зв. „Красний Беріг", положений за ставом по південнім боці міста. З різних боків почали стягатися відділи селянської черні, щоб безперервним перстенем замкнути обложених. Вони часто підсувалися під самі мури, козацькі відділи трималися оподалік. Таким чином окружено твердиню із сходу, півночі й півдня; західній, багнистий бік був і без цього непрохідний. Обложені старалися перешкоджувати цим приготованням несподіваними випадами з-за мурів. Вже зараз першого дня зробили наскок на Янівське передмістя, де пожежа залишила костел св. Катерини ненарушеним. Побоюючись, щоб козаки не покористувалися костелом як догідною позицією до обстрілу міста, підпалили його. При випаді в понеділок вдалося замостянам захопити 30 коней наладованих різним добром. З другого бочу чернь і татари розпускали загони далеко в глибину краю, поширюючи спустошення скрізь аж по Вислу. В Білгораю зруйнували костел св. Марії Магдалини і манастир Францішканів, пограбили багато містечок і сіл, як Луків (над Танвою), Девятир (біля Чесанова), Вязовниця (над долішнім Сяном) і ін. „Снопа збіжжя не побачиш на десять миль довкола Замостя" — пише один сучасник, а інший додає: „З Люблина й Казимира все, що можливо, втікало за Вислу".

Бачучи, що козаки зовсім не думають вертатися додому, а, навпаки, готуються до довшої облоги, зібрана в Замостю довкільна шляхта зажурилася долею своїх фільварків і занепокоїлася виглядами на голодування в обложеній твердині; тому спонукала команду навязати наново перервану переписку з Хмельницьким. Лист, висланий вечером 10. листопада, був зредаґований у зовсім іншім тоні, як попередні. Тут шляхта благала гетьмана пощади для своїх маєтностей, підкреслюючи, що між ними нема нікого, хто посягав би на права й вольності запорозького війська, навпаки — багато з них на соймах обстоювало за пошануванням цих прав та за втриманням корисного для Річипосполитої союзу з козаками. Навязуючи до переказаного в останнім листі гетьмана поклону від Белзецького, просили відомостей про інших полонених, повідомляли, що в них находиться корсунський полковник Калина, взятий в полон після відходу Вишневецького, та пропонували виміну полонених. Разом із листом вислали гетьманові кілька бочок вина в дарунку. Цього ж дня наспіли до обозу призвані зі Львова Захар Хмельницький і кс. Гунцель-Мокрський.

До сумирного та згідливого тону замостян достроїв і Хмельницький свою відповідь. В ній ще раз покликався на виданий суворий заказ палення фільварків, зазначив, що не сумнівається про прихильний до козацтва настрій декого із шляхти, напятнував Конецпольського та Вишневецького, як головних спричинників теперішньої руїни, при якій, на жаль, поруч із винними мусять терпіти і невинні. На доказ своєї миролюбности покликався на приготоване до висилки до Варшави посольство кс. Мокрського, який, користуючися особистими звязками із сенаторами, буде старатися допровадити до мира й злагоди; його повороту він, гетьман, дожидатиме тут, під Замостям, і був би дуже радий, якби цей посол хочби й за три дні вернувся. Свій лист переслав Хмельницький у середу (11. листопада) вранці не через звичайного післанця, але через свого „кума" Іжовського, який мав обложеним ще дещо усно переказати.

(Далі буде).

До споминів про мойого Батька

Ми дістали з Відня лист від доньки Івана Франка, Анни, який поміщуємо в скороченні.
Прим. Редакції.

Один професор німецького університету в одній своїй промові сказав: „Д-р Іван Франко не є поет і ґеній український, але ґеній світовий і німці вже давно його оцінили, але довго ще треба чекати, поки його оцінять самі українці, так, як він на це заслуговує".

Мені дивно і болюче, що ґенію Івана Франка в 25-літні роковини його смерти не дісталося від його земляків ні однієї солідної праці ні відсвяткування гідно рокою лідної праці ні відсвяткування гідно роковин Його смерти. Крім кількох згадок, чи споминів не знаходжу нічого того, чого можна би сподіватися від його сучасників і наслідників.

Як бачу відношення нашої суспільности до мого Батька не дуже то змінилося за тих 25 літ від Його смерти. Так, як за життя кидано Йому колоди під ноги, так і тепер зайво та завчасно витягається на денне світло деякі болючі місця з Його родинного життя.

Не буду входити в суть усяких споминів про мого Батька, бо аж надто вони для мене прикрі й болючі. Скажу тільки, що сам мій Батько носився з думкою вислати мене з дому, де через умову недугу мами, для мене, молодої дівчини, атмосфера була заважка. Ще в дитячих літах хотів мене вислати до інституту в Перемишлі, потім до гімназії в Празі, а також сам погодився, щоб я виїхала до тітки до Києва, а навіть тоді, в 1914 р., відпровадив мене до границі.

Те, щоби Батько мій хотів видідичити мене, як твердить д-р Баран у своїх споминах, бо, мовляв, не вернулася на його заклик, уважаю неймовірним, бо прецінь й оба Його сини Його також покинули. Батькові було лиш жаль, що нікого із нас не було при Ньому тоді, коли Він був немічний і самітний. Не менше болюче було для мене почуття, що Він бідує. Моєю мрією було дати Йому тиху забезпечену старість, та яку поміч могла я йому дати? Коли не мала нічого в руках.

Маю лист від Батька, писаний до мене до Києва, в котрім подрібно була вичислена сума грошей та частина хати, яку Він мені відпише, коли б виходила замуж. Але це не здійснилось і моя мрія забрати Батька до себе, до Києва, не здійснилась.

В 1937 році приїхала я до Львові і відвідала п. Карла Бандрівського, найкращого батькового приятеля і свідка Його останніх хвилин. Кілька годин просиділа я в нього і довго оповідав він мені про важке невідрадне життя Батька в цих останніх роках, та ще тяжчі ці останні хвилини, коли кликав він нас, своїх дітей, але нікого з нас коло Нього не було. Радник Бандрівський ні словом не згадав мені тоді про те, немов би Батько хотів видідичити мене, а так, як він мені докладно все це описував, то, думаю, що воно було вичерпуюче та правдиве.

Відень, 10. VI. 1941 р.

Анна Франко-Ключко.

Німецько-турецька заява в справах радія й преси

БЕРЛІН, 19. 6. — У звязку з підписанням німецько-турецького договору приязни появилася така спільна заява про пресу й радіо обох держав: „З нагоди щасливого підписання договору приязни повновласники обох держав висловлюють побажання, щоби як преса обох країв, так і радіовісильні обох держав постійно рахувалися з духом приязни й взаємного довіря, що характеризує німецько-турецькі взаємини".

Погоня за анґлійцями

РИМ, 19. 6. — **Головне Командування Італійської Армії** подає:

Вночі з 17. на 18. 6. італійські літаки бомбардували летунські бази на Мальті.

На терені **Північної Африки** триденні, незвичайно сильні бої під **Солюмом**, у яких ужито з анґлійського боку значну кількість панцирних військ із сильними ескадрами летунства Близького Сходу, а з другого боку італійсько-німецькі сухопутні й летунські частини, закінчено повною перемогою в нашу користь. Після відбиття ворожого наступу італійсько-німецькі частини негайно з розмахом перейшли до протинаступу, загрожуючи крилам і мостам ворога. Анґлійці мали важкі втрати, особливо серед панцирних боєвих частин. Зістрілено 14 анґлійських літаків. Всі італійські літаки вернулися до своїх баз. Рештки ворожих боєвих сил робили спроби завернути на свої вихідні становища. Одначе їх перемогли в погоні італійсько-німецькі сухопутні частини та союзне летунство.

На терені **Східньої Африки** не було нічого нового.

—o—

Французький протинаступ у Сирії

ЖЕНЕВА, 19. 6. — Як повідомляють з Віші, звітовик французького міністерства війни повідомив в середу, що воєнне положення на сирійському терені зовсім вдоволяюче. Французький протинаступ, що триває від трьох днів, має корисний перебіг. В південній частині Ливану, передусім у районі Мердіяґун, що його французи знову здобули, тривають далі завзяті бої. Австралійські війська на фронті під Сайда не починали нових наступів, відколи анґлійські воєнні кораблі відплили від ливанського побережжя.

Французькі військові кола підкреслюють значіння діяльности власного летунства в останніх днях над Сирією. Завдяки прибуттю нових ловецьких і боєвих літаків французьке летунство може брати участь в успішних випадах на ворожі частини, скупчені в південній Сирії й Ливані, як також проти анґлійських воєнних кораблів.

Кавкі дає знову про себе знати

ЄРУСАЛИМ, 19. 6. — Вожд арабських палестинських повстанців Фавці Кавкі, що постійно непокоїть своїми загонами анґлійців то на іракско-сирійській, то на палестинській границі, осягнув нову перемогу. Часопис „Месажеро" подає на основі звідомлень з Дамаску, що Кавкі розбив на шляху з Іраку до Сирії при берегах Евфрату цілу кольону з постачанням і здобув увесь військовий її матеріял.

ХОРВАТСЬКА ДЕРЖАВА

Нова хорватська держава на основі першої офіційної статистики має 115.133 кв. км. простору з 7,080.629 мешканців.

—o—

ЦАР БОРИС В ІТАЛІЇ

Болгарський цар Борис III. є тепер у Сан Россоре біля Пізи, в літній резиденції італійської королівської пари. В товаристві короля Віктора Емануїла III. відвідав він дружину князя Аости у Фльоренції.

—o—

ЗА АНҐЛІЙСЬКІ ГРОШІ

НЮ-ЙОРК, 18. 6. — Сензаційні ревеляції про мету анґлійської аґітації в Злучених Державах відкрив посол Дей у своїй радіопромові. Він обговорив діяльність орґанізації „Юніен Ню", що має на меті обєднати Злучені Держави й анґлійську імперію.

—o—

ПРАПОР ЧОРНОГОРСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

РИМ, 18. 6. — Прапор нової самостійної чорногорської держави має червоно-блакитно-білу поземі краски, в середині червону корону. Так заявив комісар Чорногори ґраф Маціні. Таким чином символ нової Чорногори навязує до воєнного прапору короля Микити.

—o—

НА КИПРІ ВЖЕ НЕМА ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ.

ЦАРГОРОД, 19. 6. — Острів Кипр, сьогоднішня головна станиця анґл. фльоти на Середземному морі, вже сьогодні не має місцевого населення. Анґлійці вивезли не тільки все місцеве населення, але також жінок і дітей стаціонованих там анґлійських старшин.

—o—

РОЗМОВИ ПРО СИРІЮ ЗАЙВІ

ВІШІ, 19. 6. — Адмірал Дарлян заявив американському послові у Віші, що „завойовування котроїнебудь французької країни буде коштувати Анґлію дуже дорого". Франція ніяк не уступить з поля бою. Нема зовсім мови про те, щоби можна справу Сирії поладнати не мілітарним шляхом, а якимнебудь іншим.

—o—

ВОЄННІ ЗАХОДИ НА ФІЛІПІНАХ.

ТОКІО, 19. 6. — На підставі звіту з Манілі японський щоденник „Токіо-Асагі-Шімбун" пише про зміцнення військової підготови на Філіпінах. Військова влада рішила покликати на 3-місячні вправи 6.000 старшин резерви, щоби їх познайомити зі способом ведення новітньої війни. Крім того передбачений 1-річний вишкіл 80.000 резервістів. Врешті плянують, щоби кожного року додатково вишколювати по 500 летунських старшин. Побіч того передбачують створення багатьох військових шкіл та інших станиць для технічного вишколу. Далі плянують ще те, щоби на Філіпіни вислати 3 скорі американс. торпедові човни.

—o—

КАНАДА І ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ.

Як подає анґлійська пресова служба, Канада разом із Злученими Державами П. Америки покликала до життя „комісію для досліду справ співпраці в господарській ділянці".

—o—

ВАНЧІНВЕЙ У ЯПОНСЬКОГО ЦІСАРЯ.

ТОКІО, 19. 6. — Президент нанкінського уряду **ґен. Ванчінвей** приїхав у середу із своїм почотом цісарським повозом до палати, де в салі Фенікса прийняв його цісар з дружиною на урочистій авдієнції. Приявні були всі князі цісарського дому, яких цісар особисто представив. Після урочистого прийняття й обміну дарунками, цісар видав у честь китайського гостя великий бенкет. Крім прем'єра кн. Коное, мін. Матсуоки й ін. міністрів, узяло участь у ньому багато високих достойників.

—o—

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

ЧЕРВЕНЬ.

20. Пятниця — смч. Теодота.
21. Субота — смч. Теодора.

—

— ПРИЙМЕМО ЗАРАЗ 2—3 УРЯДОВЦІВ до адміністрації. Подання із залученим перебігом праці, заопініовані УДК, пересилати на адресу: „Українське Видавництво", Краків, Райхсштрассе 34.

— ПРЕОСВЯЩЕННИЙ ГРИГОРІЙ ЛАКОТА В НІМ. ПЕРЕМИШЛІ. Дня 29. червня, у празник Пресвятого Серця Христового, загостить до Нім. Перемишля із Ярослава Преосвященний Григорій Лакота, що в тому дні відправить архиерейську співацу Службу Божу в парохіяльній церкві ОО. Василіян. Перемиське громадянство повітає урочисто свого Владику.

— В СПРАВІ СЕРЕДНЬОШКІЛЬНИХ СТИПЕНДІЙ НА ШКІЛЬНИЙ РІК 1941/42. Повідомляємо зацікавлених, які вже тепер вносять до УЦК прохання про стипендії на черговий шкільний рік, що в цій справі буде в свому часі — ймовірно восени — оголошення у „Краківських Вістях". Вношення прохань тепер безпредметове. — УЦК, Відділ Праці й Сусп. Опіки.

— РОДИНА БЛ. П. МИХАЙЛА ҐАБИ подасть негайно свою адресу до УЦК, Відділ Суспільної Опіки, в цілі перебрання полишеного майна.

— РЕЄСТРАЦІЯ КАНДИДАТІВ НА УЧИТЕЛІВ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОФЕСІЙНИХ ШКІЛ. Усі: 1. інженери агрономи, 2. абсольвенти рільничих середніх шкіл і 3. абсольвенти загальноосвітніх середніх шкіл, що мають практику у сільськім господарстві, а хотіли б працювати в сільсько-господарських професійних школах, надішлють негайно, а найпізніше до 25. червня ц. р. зголошення до УЦК, Краків, Зелена 26., долучуючи до нього: 1. життепис, де треба між іншим подати час і рід сільсько-господарської практики, 2. відпис (наразі може бути нелеґалізований) свідоцтва покінчення середньої школи, 3. по змозі посвідку відбуття сільсько-господарської практики (за таку можна вважати й працю на власному господарстві), 4. опінію відносного УДК (Делеґатури) враз із ствердженням українства кандидата. На підставі тих залучників устійниться, хто з кандидатів потребуватиме пройти ще вишкіл на відповіднім курсі, а хто відразу могтиме розпочати працю в сільсько-господарській професійній школі. — Шкільний Відділ УЦК.

— НА ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ зложили (в золотих): Пришляк Волод., Горлиці 20, УДК-Олькуш 180, Сервацькі Р. і В., Краків (замість вінка на могилу Сольчаника) 20, о. Кашубинський І., Угринів (збірка в церкві) 82.90, УДК у Буковиську (збірка членів) 90, Данюк Осип, Ліманова 10, Ричицький Микола 8, Шевчук Степан, Шварцав 30, Лаврович Степан, Каршніце 24, Черкавський М., Шеденфельд 12. — Учителі району Волковия: Ольхова Юстина 10; по 5: Бемко Ольга, о. д-р Бемко Т., о. Пришлякевич В., Чолій Б., Фриз М., Шкаврітко Т., Гошка В., Гадзевич І.; Хоміщак В. 3; по 2: Рудавська С., Дрозд Гр., Бортник О., Демків І. Разом 61 зол. Збірку перевів п. Гадзевич Іван. — Секція Учителів у Лежайську за квітень 26.28 і за травень 26.28, УДК-Динів 142.50, Костинчук А., УДК-Радом 100, Лібер Дмитро 10, УДК-Сянік 20, УОТ-Шістка, п. Радзинь 20, Делеґатура Радимно: датки й збірка 1.396.40; Кочан Степан 3, Союз Кооператив, Біла Підл. 25, Мудрий Мирослав за квітень і травень 10, Делеґатура-Белз 433.92, інж. Куриленко Василь 10, о. Камінський, Залісся 15, м-р Мандичевський В., Краків 10, Ярослав Кірчів 20, інж. Бойдуник О., Краків 20, П. Кузьмова, курс нім. мови при УЦК в Кракові 100, Кишак, Лежайськ 10, Данилович Любомир, Кальварія 50, о. Гардибала Петро 10, Делеґатура Балигород 140, УДК-Сянік 229.50 і 72, УДК-Перемишль 419.89, Українбанк, Холм 5. — Д-р Федик Е, Ярослав 50 (за процес), Стирка Дм. 10, П. К. М. зі збірки на Футорах, пов. Білгорай 42.40, з академії УОТ в Ярославі „День Чорноморської фльоти" 54.50, збірка на свяченім в Ярославі 407, о. д-р І. Чорняк 15, інститутки в Ярославі в день імянин п. Настоятельки Парової 40, із „Музичного Вечора" Музичної Секції УОТ в Ярославі 42, Технофарб, Ярослав 5, з Шевченківської Академії української ґімназії в Ярославі 50, Смик Р., Ярослав 1, д-р Бас, Ярослав 1, Ліщинський Т., Ярослав 10, із збірки під церквою в Ярославі 4.26, Добрянський Агатон 2, УОТ в Слободі 10, Жук П., Павлова 2, Кооп. „Свобода" в Слободі 10, Гут Б., Ярослав 10, Бачик Теодор, Перемишль 1, ред. Данилевич Р., Ярослав (за радісну вістку) 32, з пушки в ґімназії в Ярославі 11, ред. Данилевич Р., Ярослав (невплачений даток на Р. Ш. у Львові) 25, з „Вечора памяті І. Франка", влаштованого Студентською Секцією при УОТ-Ярослав 45.70, збірка на весіллі п. Кия Васия з п-ною Лідою Блонарович у Радимні 154.70, збірка на Зелені Свята під церквами в Ярославі 379.44, проф. Кондришин Е. 5, із збірки на панахиді по Героях 200, кл. ІІІ б української ґімназії в Ярославі 21.85, „Маслосоюз", Ярослав 15, із пушки в ґімназії в Ярославі 13.30, проф. Чубатий Р. 50, Городиський Орест, Ярослав 5, із відчиту м-ра Кульчицького в Секції УОТ „Родина", Ярослав 10, д-р Борим, Ярослав 5. — Хто черговий?

— СПРОСТУВАННЯ. В телеграмі п. з. „Замкнення німецьких консулятів у Злучених Державах", поміщеній у вчорашньому числі, останній уступ має виглядати так: „Німецький уряд відкинув ці закиди як неоправдані й нічим не доказані, а проти поведінки північно-американського уряду, суперечного з договорами, вніс рішучий протест". — У першій частині цієї вістки замість „товариства німецьких залізниць", має бути „централя німецьких залізниць для справ подорожей".

— СКЛАДАЄМО щиру подяку Вп. Радн. Олександрові Рочнякові із Замостя за дарування 28 книжок, видання „Червоної Калини", для бібліотеки УОТ в Замістю. — УДК-Замістя.

— СКЛАДАЄМО щиру подяку Вп. Д-рові Романові Присташевському, повітовому ветеринарійному лікареві в Замостю, за уфондування сталої стипендії для ґімназійного ученика-Холмщака. Стипендією диспонує УДК в Замостю. — УДК-Замістя.

— ЗАМІСТЬ ВІНЦЯ на могилу мойому синові Юркові, що помер у серпні 1940 р. у Кописниках, пов. Рівне, складаю батьківську лепту нашим найменшим у квоті 20 зол. — Каранець Микола, Берлін-Шпандау, Бісмаркштрассе 62.

Малий фейлетон

Маняки

До маси різних бацилль і бактерій (тифозних, ґрипозних, малярійних, дифтерійних), що пересичують наше повітря, долучилася в останніх часах повінь мікробів небезпечної хвороби, що ґрасує серед українського громадянства. Назва її: „Манія ґрандіоза", а прояви такі:

Жив, скажемо, на світі якийсь добрячий чоловяга, скромно працював на українській ниві й усе було гаразд до 1940 року. Раптом у цьому нещасливому, фатальному році наковтався він небезпечних мікробів і — почалося...

Раніш він здалека скидав шапку перед усіма, ласкаво й простодушно всміхаючись. Тепер — пхе, ні приступу до нього! Найбільше, на що може спромогтися такий пан — це ткнути вам у руку на привітання один палець. У більшості випадків він зовсім вас не помічає, гордо відвертаючи набік голову.

Наша народня номенклятура називала цю хворобу: „кирпу гне". Була ця хвороба дуже рідка в нас і тому мало хто знає її назву. Тепер вона дуже поширена й називають її по науковому з-латинська: „Манія ґрандіоза" (з-німецька: „гохштаплер").

Ходять ці хворі, чи маняки, гордо (деякі їздять автом) і виглядають так, немов ухопили Бога не за одну, а за обидві ноги відразу.

І стає страшно жити на світі простим смертельникам серед цих маняків, бо в що-третьому ви бачите неприступних маґнатів, достойників, всесильних можновладців. А найгірше те, що кожний такий маняк спирається на чийсь авторитет і цей авторитет, як на камяному педесталі, тримає його при великости.

Ще було б нічого, якщо б ця манія кінчалася на звичайному забріханні. Як у тій оклепаній московській анекдоті, де брехуна, що оповідає про свої лови на львів в Африці, перебиває його приятель:

— Слухай, Ваня, вбив одного — добре, вбив другого — хай буде, але коли ти й третього забєш — їй-богу, прилюдно, при всіх, по морді дістанеш...

Цей брехун із московської анекдоти принаймні не шкідливий. Бо все має приятеля під боком, що в відповідний момент сіпне його за рукав. А в нас вилазить із шкури геть і нічого не зробиш йому, бо ще й на авторитети покликується.

Усе це нагадує нам галицьку анекдотку про Івана, що по році вернувся з австрійського війська додому.

— Ну як же-ж там, Іване? — питають його. — Навчився по-німецьки?

— Хто? Я? Пхе — говорю ліпше, як самі німці.

— Ов! — не вірять йому. — За рік — і вже говориш так добре?

І посилають по авторитета, по церковного сторожа Карпа, що колись також у цісарському війську служив.

— Ану, скажи, Іване, — Карпо до нього, — як буде по німецьки „тато".

— Фатер.

— Знає! — каже Карпо, оглядаючи всіх. — Дай, Іване, папіроса... А скажи, як буде „мати"?

— Муттер.

— Знає! Чого ви хочете від нього! Підемо над вечір до коршми, Іване, чуєш? А скажи, як буде „кінь"?

— Пферд.

— Біг-ме, знає. А „кобила"?

— Пфердиця.

— Таки добре, біг-ме!... Підемо до Мошка на горілку... А як буде „лоша", Іване?

— Пфердинє...

— Що знає, то знає! — авторитетно стверджує Карпо. — Чого ви, люди, хочете від нього. Ходімно, Іване!

Біда нам із Іванами. А ще більша — з їхніми протекторами.

ОДУД.

Застій англійської операції в Сирії

ЄРУСАЛИМ, 19. 6. — Анґлійські урядові звідомлення з Єрусалиму подають про здержання походу на Дамаск. Військові круги пояснюють це тим, що вдалий протинаступ французьких військ біля Мердюм і Кунейтра перешкодив походові на Дамаск. Французька аґенція з Бейруту потверджує, що всі протинаступи анґлійців на здобуті французькі становища покінчилися невдачею. Навпаки, французькі летунські частини порозбивали кількома вдалими налетами анґлійські допомічні відділи і їх батерії. Французький державний секретар, ґенерал Бержере, прибув до Бейруту для перевірки тих французьких летунських формацій, які прибули до Сирії з Африки й Франції та вже стрінулися з анґлійцями в цій останній переможній боротьбі. Ще дальші підкріплення французької летунської фльоти прилетіли в останніх днях із Тунісу. Це машини наймодернішого типу. Деякі з них уже брали участь у боях. Вістки з французьких військових кругів подають, що анґлійські команди французького чужинецького леґіону були стягнені з сирійського фронту, тому що в цьому леґіоні приходило часто до бунтів і до відмов участи в боротьбі. Причина непослуху лежить у тому, що воякам увесь час твердили, немов вони займуть Сирію без боїв з французами. З цих самих причин анґлійці переформовуються. Між іншим, на місце французьких частин мусіли прийти австралійці. Цікаве, що між взятими в полон анґлійськими частинами є також немало жидів.

МАДЯРИ ВЕРТАЮТЬСЯ

БУКАРЕШТ, 19. 6. — На підставі мадярсько-румунського договору 13.500 мадярів, що живуть на румунській Буковині, вернеться на Мадярщину. Мадярських переселенців з Буковини мають поселити в тій частині Бачки, яка перед тим належала до Югославії і тепер опинилася в мадярських руках. При тій нагоді щоденник „Пешт" повідомляє, що мадярська рада міністрів рішила 15. XI. 1940 р. стягнути мадярів з усього світу. Переведення цієї акції доручили державн. секретареві д-рові Бонзосові. Вже поробили заходи, щоб позабирати мадярів з Франції, Бельґії та Голяндії.

—o—

ЗАТОПЛЕННЯ ПОШТОВОГО КОРАБЛЯ

ЖЕНЕВА, 18. 6. — Як подає Ройтер, поштовий корабель, що плив каналом св. Юрія до Ірляндії, затопили німецькі спадні літаки.

—o—

З нових видань

Леонід Мосендз: ПОМСТА, оповідання. Прага, 1941. Видавництво „Колос". Ст. 155.

Деякі з молодших наших поетів і письменників, що опинились по цьому боці, здобувають собі щораз поважніше становище в сучасній нашій літературі. До них належить і Мосендз.

Почавши свою літературну творчість скромними й мало замітними нарисами та оповіданнями, автор „Помсти" помалу удосконалював свою техніку літературної творчости, виробляв свій стиль, удосконалював мову й оце перед нами новий, зрілий уже, талант письменника, якого твори в усякому разі належать до справжньої літератури, а не до дилетантських спроб пера.

„Помста" — це збірка оповідань і нарисів різнородного змісту, різноманітних щодо сюжетів і різної літературної вартости. Автор тієї збірки вводить свого читача в різні краї, епохи, в різні середовища, й малює нам невеличкі картини з життя пап, кардиналів, то з життя Григорія Сковороди, то з життя закоханого, що прагне здобути жінку-вдову, навіть таким способом, що викриває зраду її померлого чоловіка, то знов Мосендз перекидається силою уяви в нашу минувшину, коли то євшан-зілля нагадувало українцям наші степи, словом, автор „Помсти" намагається літати на крилах уяви в дуже широких просторах.

Все ж та різнородність тематики не всилі закрити факту, що в оповіданнях Мосендза є якась монотонність, недостача цього живого живчика та сили експресії. В оповіданнях тих помічаємо стару хибу таких творів — безсюжетність, або слабу зарисованість і блідість сюжету.

А треба признати, що Мосендз має настільки таланту і літературної техніки, що він міг би писати добрі повісті й новелі з сильним сюжетним хребтом.

За хто любується в лагідних тонах і барвах, хто не шукає в літературних творах живої акції, той прочитає „Помсту" з вдоволенням, бо оповідання Мосендза мають деякий чар дбайливо різьблених і нераз оригінально задуманих мініятюр.

Читач мимохіть добачує в тих мініятюрах руку письменника, що вкладає ввесь талант у зображення дрібних фрагментів і епізодів із життя, а не здобувається на широкий розмах і малювання великих картин. Майбутнє покаже, чи це хиба таланту Мосендза, чи це тільки прикмета його творчої індивідуальности, якій годі накидувати форму свого вияву.

Ол. Бабій.

Зі спорту

УКРАЇНСЬКІ МИСТЕЦТВА.

Сян — КЛК (Ярослав) 12:0 (3:0).

Дня 15. 6. відбулися в Нім. Перемишлі змагання між Сяном і КЛК-Ярослав. Гуцул не мав роботи, бо все врівалось на добрій обороні Зілинський-Лапичак. Поміч дописала. Напад показав свою стрільність у другій половині гри. Гості лиш у першій половині гри змогли ставити завзятий опір Сянові. Гра йшла під знаком переваги господарів. У 16 хв. сильний стріл Турка випускає з рук Глинський і Дутко добиває. Обопільні атаки й у 27 хв. Богурат по гарній центрі Суського стріляє другі, а в 35 хв. Турко треті ворота. По зміні площ гості не можуть видержати темпа й „пухнуть". У 52 хв. Турко, а опісля у 63 хв. Богурат підносить вислід до 5:0. В 3 хв. опісля Суський двічі гарно пробиває й двічі стріляє ворота. В 71 хв. Хитра, в 83 хв. Богурат, у 87 хв. Федорович і в 88 хв. Богурат стріляють дальші ворота. Серію тих воріт кінчає в 89 хв. Турко, устійнюючи вислід дня 12:0. — Суддя проф. Красник. Видців 800.

Пролом (Переворськ) — Скала (Ряшів) 9:2 (4:1).

Дня 15. 6. відбулися у Ряшеві мистецькі змагання поміж молоденькою дружиною з Ряшева та Проломом із Переворська. Заслужено виграла краща дружина у відношенні 9:2, маючи найкращу формацію в нападі (Солтис стрілив 5 воріт), залозі й середи. помічникові. Господарі, ще добре не зіграні, найкращу формацію мали в залозі Куцільм-р Бардин. Ворота здобули: для Пролому Солтис 5, Тиндик 2, Маслій і Юськевич по 1, для Скали Голдан і Кравчук. Суддя проф. Губарів. Видців біля 600.

II. Група.

Сян II. — Буревій (Сосниця) 1:0 (1:0).

У Сосниці відбулися вдруге змагання поміж Сяном II. та місцевою дружиною. Виграла дружина гостей у відношенні 1:0. Перемога для Сяну прийшла вже в першій половині гри із сильної бомби Кізими в 35 хв. гри. Гра жива та гостра, на розмоклому грищі. Найкращі з Сяну Іванський у залозі, Дубик у помочі та Кізима, Красник і Гречаник у нападі, а з Буревію — Клюк у залозі, Заруцький і Стрихар у помочі та Зелез і Гардий у нападі. Суддя О. Наклович не признав одних невиразних воріт, що їх стрілили місцеві. Видців 300. Тими змаганнями покінчила II. група мистецтва I. рунди. Остаточним першуном стала дружина Лев із Радимна.

ТАБЕЛЯ МИСТЕЦТВ:

I. Ґрупа.

	гор	зд. т.	втр. т.	ворота:
1) Сян	4	8	0	32:2
2) Пролом	5	7	3	17:12
3) Лемко	4	4	4	12:9
4) КЛК	4	2	6	11:20
5) УСК	3	1	5	4:16
6) Скала	2	0	4	2:19

II. Ґрупа.

	гор	зд. т.	втр. т.	ворота:
1) Лев	4	8	0	11:1
2) Буревій	4	4	4	6:4
3) Сян II.	4	4	4	5:5
4) Степ	4	4	4	6:6
5) Сокіл	4	0	8	0:12

Хто й де грає в дні 22. червня ц. р.

У Ярославі: КЛК (Ярослав) — УСК (Краків).
У Нім. Перемишлі: Сян I. — Скала (Ряшів).

ОГОЛОШЕННЯ.

Управа української державної реміснічої і технічної школи в Холмі подає до відома ось що: Запис до школи нових учнів відбудеться 1. липня ц. р. Запис до I. кляси відділів: шлюсарського, електричного або столярського реміснічої школи відбудеться тоді, якщо учень із проханням представить або надішле поштою: 1) свідоцтво скінчення 7. кл. народньої школи або 3. кл. гімн., 2) метрику народження, 3) лікарське свідоцтво здоровя і щеплення віспи, 4) зобовязання батька або опікуна щодо точного плачення шкільної оплати, 5) оплатить (надішле) вписову таксу 10 зол. — У проханні учень має зазначити відділ, до якого хоче записатися, а в зобовязанні батько (опікун) має подати свою точну адресу.

Так само учень може вписатись до: 1-ої кл. комунікаційного (дорожно-мостового) або механічного відділу технічної школи з тим, що має бути: 1) свідоцтво скінчення 6 кляс гімназії, 2) вписова такса 20 зол., а до підготовної кляси технічної школи вимагається свідоцтва покінчення 5 кляс гімн.

Хто з учнів не має відповідного шкільного свідоцтва, а вчився приватно, зможе вписатись до школи на підставі вступного іспиту з матеріялу, обнятого програмою 6 кл. гімн., при чому іспит з латини відпадає. До іспиту учень має зголоситись 1. VII. ц. р. Учні, які не мають приписаних шкіл, можуть бути прийняті на підставі вступного іспиту. Іспитова такса для реміснічої школи 15 зол,. для технічної 30 зол. По додатнім висліді іспиту відбудеться впис. Учень, що вписується до 1. кл. реміснічої школи має кінчити в цьому календарному році найменше 14 літ, найбільше 17 літ, а до 1. кл. технічної школи 16—20 літ.

— КОНКУРС. Управа Української Державної Реміснічої і Технічної Школи в Холмі оповіщує в порозумінні із Шкільним Відділом УЦК конкурс на додаткових учителів і інструкторів, а саме: 2 учителів від математики, фізики, хемії; 1 учителя від німецької мови; 1 дипл. інженера від дорожно-мостових предметів; 2 дипл. інженерів механіків (машиновців); 1 дипл. інженера електротехніка; 2 інженерів — чи техніків — механіків; 1 учителя руханки; 1 інструктора електротехніка; 1 інструктора ковальського; 1 інструктора механіка; 1 інструктора столярського. — Подання вносити до 15. липня 1941 р. безпосередньо на руки підписаного управителя школи в Холмі. До подання долучити: 1. власноручний опис життя, 2. відписи дипломів (не конче легалізовані), остаточних шкільних свідоцтв, 3. метрику народження, 4. посвідку відбутої фахової практики: педагогічної, технічної, реміснічої. — Дипл. інж. В. Тракало, управитель школи. 3х

Дрібні оголошення

Мрикало Петро пошукує брата Степана. Відомості прошу слати до Адмін. Кр. Вістей. 2150 2-3

Іванюк Михайло, Schlesische Mühlenwerke, Breslau-Burgweide, Omerallee 33/35. 2155 2-2

Сусол Яким, Stalag IV E, G-n 6397, пошукує Юстима й Криштофа Журавлів із села Стремільча, пов. Радехів. 2163 1-1

Пошукую брата Павла. — Петрин Михайло, Kobelau ü/Frankenstein. 2164 1-1

Заплачу кожну ціну за збірку У. Кравченко „Шелести нам барвіночку". Прошу відпродати. Schulleitung, Labowa, ü/Neu Sandez. 2165 1-1

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол., 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед присилати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередну адресу.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 3.812. З Німеччини чеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. — Із Словаччини чеками Tatra banka, filialka v Bratislave, Bratislava, № 5015 на р-к Ukrainske Nakladatelstvo v Krakove. — Курс 1 нім. марки 2 зол., 1 чеської кор. 0.20 зол., 1 словацької кор. 0.20 зол.
При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати чітку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел.
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34, Fernspr. 220-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79